

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

2. veebruar 1994*

Kaupade vaba liikumine – Tarbijat eksitada võiv kosmeetikatoote nimi

[...]

Kohtuasjas C-315/92,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel esitatud Landgericht Berliini eelotsusetaotlus, millega soovitakse nimetatud kohtus pooleliolevas menetluses järgmiste poolte vahel:

Verband Sozialer Wettbewerb eV

ja

1) Clinique Laboratories SNC

2) Estée Lauder Cosmetics GmbH

saada eelotsust EMÜ asutamislepingu artiklite 30 ja 36 tõlgendamise kohta seoses tarbijaid eksitada võiva kosmeetikatoote nime keeluga,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja esimees J. C. Moitinho de Almeida, kohtunikud D. A. O. Edward, R. Joliet, G. C. Rodríguez Iglesias ja F. Grévisse (ettekandja),

kohtujurist: C. Gulmann,

kohtusekretär: vanemametnik H. A. Rühl,

olles läbi vaadanud kirjalikud märkused, mille esitasid:

– põhikohtuasja hageja Verband Sozialer Wettbewerb eV, esindaja: advokaat Manfred Burchert, Berliin,

---

* Kohtumenetluse keel: saksa.

– põhikohtuasja kostjad Clinique Laboratories SNC ja Estée Lauder Cosmetics GmbH, esindaja: advokaat Kay Jacobsen, Berliin,

– Saksamaa Liitvabariigi valitsus, esindajad: justiitsministeeriumi Regierungsdirektor Alfred Dittrich, sama ministeeriumi Ministerialrat Alexander von Mühlendahl ja majandusministeeriumi Regierungsdirektor Claus-Dieter Quassowski,

– Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: õigusnõunik Richard Wainwright ja õigustalituse ametnik Angela Bardenhewer,

arvestades suuliseks menetluseks koostatud ettekannet,

kuulanud 15. juuli 1993. aasta istungil ära põhikohtuasja hageja ja kostjate, Saksamaa valitsuse ja komisjoni suulised märkused,

kuulanud 29. september 1993. aasta istungil ära kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

[...]

Põhjendused

1. Oma 30. juuni 1992. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtusse 22. juulil 1992, saatis Landgericht Berlin EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Euroopa Kohtule eelotsuse saamiseks küsimuse asutamislepingu artiklite 30 ja 36 tõlgendamise kohta.

2. See küsimus tekkis ettevõtjate ühenduse Verband Sozialer Wettbewerb eV ning äriühingute Clinique Laboratories SNC ja Estée Lauder Cosmetics GmbH vahelises kohtuvaidluses seoses nime „Clinique” kasutamise ja kosmeetikatoodete turustamiseks Saksamaa Liitvabariigis.

3. Tegemist on Ameerika Ühendriikide äriühingu Estée Lauder tüdrettevõtjatega Saksamaal ja Prantsusmaal, kes turustavad nimetatud äriühingu valmistatud kosmeetikatooteid. Neid tooteid on aastaid müüdud nimega „Clinique”, välja arvatud Saksamaa Liitvabariigis, kus neid on alates nende 1972. aastal turule toomisest müüdud nimega „Linique”. Et vähendada kõnealusest nime erinevusest tingitud pakendamise- ja reklaamikulusid, otsustas äriühing turustada Saksamaa turu jaoks ette nähtud tooteid nimega „Clinique”.

4. Vastavalt Saksamaa 7. juuni 1909. aasta seaduse Gesetz gegen unlauteren Wettbewerb (ebaausa konkurentsi vastane seadus, edaspidi „UWG”) paragrahvile 3, nagu seda on

muudetud, võivad teatavad selle seaduse paragrahvi 13 lõikes 2 nimetatud liiki isikud algatada kohtumenetluse eksitava teabe kasutamise lõpetamiseks. 15. augusti 1974. aasta Lebensmittel- und Bedarfsgegenstandegesetzi (seadus toidu- ja tarbekaupade kohta, edaspidi „LMBG”) paragrahviga 27, nagu seda on muudetud, keelatakse turustada eksitavate nimedega või pakenditega kosmeetikatooteid ning eelkõige omistada neile toodetele omadusi, mida neil tegelikult ei ole.

5. Põhikohtuasja hageja esitas UWG paragrahvi 3 ja LMBG paragrahvi 27 alusel hagi, nõudes nime „Clinique” kasutamise lõpetamist Saksamaa Liitvabariigis, kuna see nimi panna tarbijad ekslikult arvama, et asjaomastel toodetel on ravitoime.

6. Landgericht Berlin, kellele hagi esitati, kaalus ühe menetlustoiminguna turu-uuringu tellimist, et selgitada välja, kas kõnealune nimi võib tegelikkuses eksitada märkimisväärset osa tarbijatest. Ta asus aga seisukohale, et selline uuring oleks tarbetu, juhul kui kõnealuse nime keeld oleks ühendusesisese kaubanduse õigusvastane piirang, nagu väitsid põhikohtuasja kostjad. Kohus leidis, et viimatinimetatud teema eeldab EMÜ asutamislepingu tõlgendamist ning saatis seetõttu Euroopa Kohtule eelotsuse saamiseks järgmise küsimuse:

„Kas EMÜ asutamislepingu artikleid 30 ja 36 tuleb tõlgendada selliselt, et need välistavad ebaausat konkurentsi käsitleva siseriikliku sätte kohaldamise, millega mõnes teises Euroopa riigis õiguspäraselt toodetava ja/või turustatava kosmeetikatoote import või turustamine keelatakse seetõttu, et toote nimi – Clinique – eksitaks tarbijaid, kes peaksid seda ravimiks, juhul kui seda toodet turustatakse selle nime all õiguspäraselt ja vastuväideteta teistes Euroopa Ühenduse liikmesriikides?”

7. Algatuseks tuleb märkida, et Euroopa Kohus, kes on asutamislepingu artikli 177 kohaselt pädev esitama liikmesriikide kohtutele kõik ühenduse õiguse tõlgendamisega seotud asjaolud, võib pidada vajalikuks käsitleda ka selliseid ühenduse õiguse sätteid, millele siseriiklik kohus ei ole oma küsimuses viidanud (12. detsembri 1990. aasta otsus kohtuasjas C-241/89 *SARPP* (1990) EKL I-4695, 8. punkt). Seepärast tuleb kindlaks teha, millised ühenduse sätted on käesoleva juhtumi põhikohtuasja suhtes kohaldatavad, enne kui asuda kontrollima, kas need sätted välistavad nime „Clinique” kasutamise siseriikliku kohtu poolt viidatud asjaoludel.

8. Kohtuasja toimikust nähtub, et kõne all olevad siseriiklikud sätted, nimelt UWG paragrahv 3 ja LMBG paragrahv 27, vastavad teatavatele eksitava reklaami ja kosmeetikatoodetega seotud õigusnormide ühtlustamist käsitlevate ühenduse direktiivide sätetele.

9. Nõukogu 10. septembri 1984. aasta direktiiv 84/450/EMÜ (EÜT 1984, L 250, lk 17), mis käsitleb eksitava reklaamiga seotud liikmesriikide õigusnormide ühtlustamist, on ette nähtud tarbijate, konkurentide ja üldsuse kaitsmiseks eksitava reklaami ja selle ebaausate tagajärgede eest.

10. Nagu Euroopa Kohus on juba märkinud, piirdub see direktiiv eksitavat reklaami käsitlevate siseriiklike õigusaktide osalise ühtlustamisega, kehtestades objektiivsed miinimumkriteeriumid, mille alusel tehakse kindlaks reklaami eksitavus, ning sellise

reklaami eest kaitsmise miinimumnõuded (13. detsembri 1990. aasta otsus kohtuasjas C-238/89 *Pall* (1990) EKL I-4827, 22. punkt).

11. Teiselt poolt, nagu Euroopa Kohus on juba märkinud, nähti nõukogu 27. juuli 1976. aasta direktiiviga 76/768/EMÜ kosmeetikatooteid käsitlevate liikmesriikide õigusnormide ühtlustamise kohta (EÜT 1976, L 262, lk 169) ammendavalt ette kosmeetikatoodete pakendamist ja märgistamist käsitlevate siseriiklike normide ühtlustamine (23. novembri 1989. aasta otsus kohtuasjas C-150/88 *Parfümerie-Fabrik 4711* (1989) EKL 3891, 28. punkt).

12. Nagu komisjon on õigesti märkinud, tuleb direktiivi, nagu kõiki teiseseid õigusakte, siiski tõlgendada vastavalt kaupade vaba liikumist käsitlevatele asutamislepingu sätetele (vt eelkõige 9. juuni 1992. aasta otsus kohtuasjas C-47/90 *Delhaize ja Le Lion* (1992) EKL I-3669, 26. punkt).

13. Sellega seoses otsustas Euroopa Kohus hiljuti, et asutamislepingu artikkel 30 keelab kaupade vaba liikumise tõkked, mis tulenevad sätetest, millega kehtestatakse kaupadele nõudeid (näiteks nimetuse, vormi, suuruse, kaalu, koostise, esitusviisi, märgistuse ja pakendiga seotud nõuded), isegi kui neid sätteid kohaldatakse vahet tegemata kõikidele toodetele, välja arvatud juhul, kui nende kohaldamist õigustab kaupade vaba liikumise suhtes ülimuslik avaliku huviga seotud eesmärk (24. novembri 1993. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-267/91 ja C-268/91 *Keck ja Mithouard*, 15. punkt).

14. Direktiivi 76/768/EMÜ normid sisaldavad artikli 6 lõikes 2 sätestatud kohustust (mis on Saksa õigusesse üle võetud LMBG paragrahviga 27), mille kohaselt liikmesriigid peavad võtma „kõik meetmed, millega tagatakse, et kosmeetikatoodete märgistamisel, esitusel ja reklaamimisel ei kasutata kirjeldusi, nimetusi, kaubamärke, kujutisi või muid kujundlikke või teistsuguseid märke, mis jätavad mulje, et kõnealustel toodetel on omadusi, mida neil tegelikult ei ole”.

15. Nimetatud artikli 6 lõige 2, mis sisaldub direktiivis, mille eesmärk, nagu preambuli teisest ja kolmandast põhjendusest selgelt nähtub, on tagada vaba kosmeetikatoodetega kauplemine, määratleb seega meetmed, mis tuleb võtta asutamislepingu artikli 30 kohaldamist käsitlevas Euroopa Kohtu pretsedendiõiguses ülimuslike nõuetena sedastatud tarbijakaitse ja kaubandustehingute aususe kaitse huvides. Selle eesmärk on ka inimeste tervise kaitse asutamislepingu artikli 36 tähenduses, kuivõrd kõnealuste toodete omadustega seotud eksitav teave võib kahjustada rahva tervist.

16. Samuti tuleb meenutada, et Euroopa Kohtu väljakujunenud pretsedendiõiguse kohaselt peavad normid olema taotletavate eesmärkide suhtes proportsionaalsed (vt eelkõige 16. mai 1989. aasta otsus kohtuasjas 382/87 *Buet v Ministère Public* (1989) EKL 1235, 11. punkt).

17. Saksa õigusakti, millega võeti üle direktiivi 76/768/EMÜ artikli 6 lõige 2, tuleb kohaldada kooskõlas asutamislepingu artiklitega 30 ja 36, nagu Euroopa Kohus on neid oma pretsedendiõiguses tõlgendanud. Siseriikliku kohtu küsimusele vastamiseks on vaja selles

pretsedendiõiguses sedastatud kriteeriume arvesse võttes kindlaks teha, kas ühenduse õigus välistab küsimuses viidatud keelu.

18. Euroopa Kohus on juba otsustanud, et ühendusesisest kaubandust võib takistada UWG paragrahvi 3 alusel õigustatud keeld lubada Saksamaa Liitvabariigis ringlusse tooteid, mille nimele järgneb registreeritud kaubamärgile osutav sümbol (R), kuigi kõnealuses riigis ei ole see märk mingil viisil kaitstud. Selline keeld võib üksnes ühes liikmesriigis registreeritud kaubamärgi omanikku sundida muutma oma toodete esitusviisi olenevalt kavandatavast müügikohast ning seadma sisse eraldi müügikanaleid, et vältida (R)-märgiga toodete ringlusesattumist nende liikmesriikide territooriumil, kes on kehtestanud kõnealuse keelu (eespool nimetatud otsus kohtuasjas *Pall*, 13. punkt).

19. Samuti UWG paragrahvil 3 põhinev keeld müüa Saksamaa Liitvabariigis kosmeetikatooteid sama nimega, millega neid müüakse teistes liikmesriikides, on põhimõtteliselt selline ühendusesisese kaubanduse tõke. Asjaolu, et sellest keelust tulenevalt peab asjaomane ettevõtja turustama oma tooteid selles liikmesriigis teise nime all ning kandma täiendavaid pakendamis- ja reklaamikulusid, tõendab selle meetme kahjulikkust kaubandusvabadusele.

20. Et teha kindlaks, kas keeld kasutada nime „Clinique” kosmeetikatoodete turustamiseks Saksamaa Liitvabariigis võib olla õigustatud tarbijakaitse või inimeste tervise kaitse seisukohalt, kuna see takistab omistamast tootele omadusi, mida sel ei ole, tuleb arvesse võtta eelotsusetaotlust käsitlevas otsuses esitatud andmeid.

21. Eelkõige selgub neist andmetest, et äriühingu Estée Lauder toodetud kosmeetikatoodete sarja müüakse Saksamaa Liitvabariigis üksnes parfümeeriakauplustes ja suurkauplustes kosmeetikaosakondades, mistõttu ühtki neist toodetest ei pakuta apteekides. On teada, et kõnealuseid tooteid esitletakse kosmeetikatoodete, mitte ravimitena. Ei ole väidetud, et toodete esitusviis – välja arvatud nimi – ei vastaks kosmeetikatoodete suhtes kohaldatavatele eeskirjadele. Lõpetuseks nähtub eelotsuseküsimuse sõnastusest, et teistes liikmesriikides müüakse neid tooteid üldjuhul nimega „Clinique” ning selle nime kasutamine ei näi tarbijaid eksitavat.

22. Neid asjaolusid silmas pidades ei näi olevat vajalik keelata selle nime Saksamaa Liitvabariigis kasutamist seoses tarbijakaitse ja inimeste tervise kaitsega.

23. Sõna „Clinique” seos ravi või meditsiiniga ei ole piisav, et see sõna oleks eksitav ning oleks õigustatud selle eespool kirjeldatud tingimustel turustatavatel toodetel kasutamise keeld.

24. Seepärast tuleb Euroopa Kohtule esitatud eelotsuseküsimusele vastata, et asutamislepingu artikleid 30 ja 36 ning kosmeetikatooteid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamist käsitleva nõukogu 27. juuli 1976. aasta direktiivi 76/768/EMÜ artikli 6 lõiget 2 tuleb tõlgendada selliselt, et need välistavad siseriikliku meetme, millega keelatakse

kosmeetikatootena klassifitseeritud ja sellena esitatava toote import ja müük sel põhjusel, et toode kannab nime „Clinique”.

Kohtukulud

25. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Saksamaa Liitvabariigi valitsuse ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kohtukulud ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus siseriiklikus kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

vastuseks Landgericht Berliini 30. juuni 1992. aasta otsusega esitatud eelotsuseküsimusele otsustab:

EMÜ asutamislepingu artikleid 30 ja 36 ning kosmeetikatooteid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamist käsitleva nõukogu 27. juuli 1976. aasta direktiivi 76/768/EMÜ artikli 6 lõiget 2 tuleb tõlgendada selliselt, et need välistavad siseriikliku meetme, millega keelatakse kosmeetikatootena klassifitseeritud ja sellena esitatava toote import ja müük sel põhjusel, et toode kannab nime „Clinique”.

Moitinho de Almeida

Edward

Joliet

Rodríguez Iglesias

Grévisse

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 2. veebruaril 1994 Luxembourgis.

Kohtusekretär

Viienda koja esimees

J.-G. Giraud

J. C. Moitinho de Almeida